

Tebodin Czech Republic, s.r.o.

Prvního pluku 20/224 • 186 59 Praha 8 - Karlín

telefon 251 038 111 • telefax 222 325 182

www.tebodin.com • www.tebodin.cz

Zákazník: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**

Projekt: **Aktualizace Programu snižování emisí
a zlepšení kvality ovzduší
Královéhradeckého kraje**

Zakázkové číslo: 5850-900-1

Číslo dokumentu: 5850-900-1/2-BX-01

Revize: 0

Autor: Ing. Martin Vejr a kol.

Telefon: 251 038 201

Telefax: 251 038 219

E-mail: m.vejr@tebodin.cz

Datum: 06/2009

Příloha č. 2

Programový dodatek

0	červen 2009	Ing. Martin Vejr RNDr. Marcela Zambojová	Ing. Martin Vejr	RNDr. Stanislav Lenz
Rev.	Datum	Vypracoval	Vedoucí oddělení	Vedoucí projektu

© Copyright Tebodin Czech Republic, s.r.o.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována nebo přenesena v jakékoliv formě nebo jakýmkoliv prostředky bez povolení vydavatele.

	Obsah	Strana
1	Úvod	4
2	Globální cíl a specifické cíle	4
3	Priority	5
3.1	Prioritní znečišťující látky	5
3.2	Prioritní kategorie zdrojů znečišťování	6
3.3	Prioritní města a obce	6
3.4	Celkové priority PZKO	7
4	Priority a popis opatření	8
5	Hodnocení konkrétních akcí v rámci jednotlivých priorit	15
6	Finanční rámec	17
7	Odhad nákladů	20
8	Rámec pro financování	20
9	Řízení programu pro zlepšení kvality ovzduší	21
10	Aktualizace programového dodatku	22
11	Publicita a osvěta	22
12	Zajištění výměny dat	22

1 Úvod

Programový dodatek představuje shrnutí analytických informací obsažených v aktualizaci PSE a PZKO Královéhradeckého kraje. Cílem tohoto shrnutí je:

- využít výše uvedené analytické informace pro co nejpřesnější zacílení prioritních nápravných opatření a identifikaci konkrétních projektů,
- v maximální míře obhájit využití finančních zdrojů Evropské Unie v rámci Operačního programu životní prostředí pro financování opatření a projektů uvedených v tomto dodatku,
- přispět ke zvýšení absorpční kapacity pro čerpání finančních prostředků z fondů EU.

2 Globální cíl a specifické cíle

Globálním cílem programu je :

- zajistit na celém území zóny „Královéhradecký kraj“ kvalitu ovzduší splňující zákonem stanovené požadavky (imisní limity a cílové imisní limity) a přispět k dodržení závazků, které ČR přijala v oblasti omezování emisí znečišťujících látek do ovzduší (národní emisní stropy).

Specifickými cíli programu jsou:

- snížit imisní zátěž PM₁₀ pod úroveň stanovenou platnými imisními limity pro ochranu lidského zdraví v lokalitách, kde jsou tyto limity překračovány (oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší), časová naléhavost krátkodobá (K)
- snížit imisní zátěž B(a)P a ozónu pod úroveň stanovenou cílovými imisními limity pro ochranu lidského zdraví v lokalitách, kde je tento limit překračován, časová naléhavost střednědobá (S)
- udržet podlimitní imisní zátěž v lokalitách, kde nedochází k překračování imisních limitů a cílových imisních limitů, časová naléhavost dlouhodobá (D)
- udržet emise tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku, těkavých organických látek a amoniaku nadále pod hodnotami emisních stropů, časová naléhavost dlouhodobá (D)

Zdůvodnění specifických cílů

Jako prioritní území jsou uvažovány obce, na jejichž území došlo v uplynulých 5 letech alespoň ke třem překročením některé přípustné úrovně znečištění ovzduší.

V roce 2003 a 2004 sice docházelo k místnímu překročení imisních limitů, jednalo se však vždy o překročení imisního limitu pod příslušnou mezí tolerance. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší definované překročením imisních limitů včetně meze tolerance se tak (právě díky existenci této meze tolerance) v Královéhradeckém kraji vyskytují až od roku 2005. Od tohoto roku 2005 vyhláší MŽP oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší pro území dle působnosti jednotlivých stavebních úřadů. Poslední zhodnocené období v době zpracování této koncepce je rok 2007.

Výměra území zóny Královéhradecký kraj, na nichž byly vyhlášeny za posledních 5 let oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší je uvedena v následující tabulce (v % celkového území zóny):

Vývoj úrovně znečištění ovzduší ve vztahu k lidskému zdraví (v % území zóny) v letech 2005 až 2007

rok	NO ₂ roční	PM ₁₀ roční	PM ₁₀ denní	benzen	OZKO	B(a)P	O ₃
2005	-	-	49,7	-	49,7	1,4	99,0
2006	-	-	43,1	-	43,1	5,7	67,1
2007	-	-	0,8	-	0,8	3,4	83,7

Aktualizace programu snížení emisí a zlepšení kvality ovzduší KHK

V roce 2007 žilo v OZKO na území Zóny Královéhradecký kraj zhruba 8,4 tisíc obyvatel, což je cca 1,5 % všech obyvatel zóny. V roce 2006 celková výměra OZKO činila 2051 km² (43,1 % území), v roce 2007 pak 38 km² (0,8 % území). Z meziročního srovnání (vyhodnocení dat za roky 2006 a 2007) tedy vyplývá výrazné zmenšení plochy OZKO.

Emisní data pro hlavní znečišťující látky srovnaná s doporučenými hodnotami krajského emisního stropu, kterého má být dosaženo v roce 2010 (v kt/rok) jsou uvedena v následující tabulce.

Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek (kt/rok)

Látka	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Strop 2010
Tuhé znečišťující látky	3,75	3,33	3,25	3,39	3,44	3,55	-
Oxid siřičitý	7,99	8,17	8,66	8,09	8,17	7,78	9,7
Oxidy dusíku	11,17	11,25	10,11	10,20	9,55	9,42	10,7
Oxid uhelnatý	24,59	24,09	21,87	22,12	20,13	19,61	-
VOC*	10,65	10,61	9,71	9,47	9,88	9,78	14,2
Amoniak*	5,44	5,92	5,24	4,97	5,08	4,55	5,6

Zdroj: ČHMÚ

Poznámka: Hodnota emisí TZL obsahuje zahrnuje i emise pocházející z otěrů vozovek, pneumatik a brzdových systémů vozidel.

Krajský emisní strop nebyl v posledních čtyřech letech 2004 - 2007 u žádné ze škodlivin překračován, byl plněn s rezervou. K překročení došlo za posledních 6 uvedených let pouze u oxidů dusíku v letech 2002 a 2003 a u amoniaku v roce 2003.

3 Priority

3.1 Prioritní znečišťující látky

Pro účely Programového dodatku jsou na úrovni zóny „Královéhradecký kraj“ stanoveny následující prioritní znečišťující látky:

1. Tuhé znečišťující látky PM₁₀

Suspendované částice PM₁₀ jsou především jedinou znečišťující látkou, pro kterou jsou na území zóny překračovány platné imisní limity pro ochranu zdraví obyvatel. Proto je hlavní prioritní látkou v oblasti kvality ovzduší.

U této škodliviny byl navíc prokázán těsný vztah mezi imisními koncentracemi a vážnými zdravotními účinky na respirační a kardiovaskulární systém. Světová zdravotnická organizace ve druhém vydání „Směrnice pro kvalitu ovzduší v Evropě“ stanovila směrníkovou hodnotu pro roční průměr suspendovaných částic PM₁₀ na úrovni 20 µg/m³ a pro 99. percentil maximální denní imise PM₁₀ činí směrníková hodnota 50 µg/m³. Z tohoto hlediska jsou platné imisní limity kompromisem mezi reálnou imisní situací a požadavkem ochrany zdraví.

2. O₃

Problematika imisních koncentrací ozónu je celorepubliková (celoevropská) a je řešena opatřeními na straně emisí prekurzorů ozónu (NO_x a VOC). V posledních třech letech se plocha území, kde jsou

překročeny hodnoty cílových imisních limitů pro O₃ (ve vztahu ke zdraví lidí) se pohybuje v rozmezí 67 až 99 %.

Poznámka:

B(a)P je znečišťující látkou, pro kterou je překračován cílový imisní limit pro ochranu zdraví obyvatel. Protože je toto překračování omezeno na malou část zóny (3,4 % území zóny) a je korelováno s překračováním imisních limitů pro PM₁₀, doporučujeme jej z praktických důvodů za prioritní látku nepovažovat.

3.2 Prioritní kategorie zdrojů znečišťování

Pro prioritní znečišťující látky jsou stanoveny prioritní kategorie zdrojů znečišťování:

- tuhé znečišťující látky: mobilní zdroje REZZO4 a malé zdroje REZZO3
- oxidy dusíku: mobilní zdroje REZZO4
- těkavé organické látky: malé zdroje REZZO3

Zdůvodnění:

Stanovení prioritních kategorií zdrojů vyplývá z jejich podílů na celkových krajských emisích prioritních znečišťujících látek, uvedených v následující tabulce (v %)

Látka	Rok	REZZO 1	REZZO 2	REZZO 3	R1 – R3	REZZO 4
Tuhé látky	2005	9,23	8,86	38,43	56,52	43,48
	2006	9,05	9,71	36,14	54,91	45,09
	2007	8,20	7,20	40,90	56,30	43,70
Oxidy dusíku	2005	16,94	1,85	7,54	26,33	73,67
	2006	17,11	1,98	7,39	26,48	73,52
	2007	16,10	1,80	7,20	25,10	74,90
VOC	2005	9,54	2,92	60,81	73,27	26,73
	2006	9,91	3,35	60,22	73,48	26,52
	2007	10,90	3,80	58,80	73,50	26,50

Zdroj: ČHMÚ

3.3 Prioritní města a obce

Stanovení priorit na úrovni měst a obcí bylo provedeno na základě odhadu počtu obyvatel žijících v OZKO (s nadlimitními koncentracemi jedné nebo více znečišťujících látek) v rámci následujících kategorií:

Kategorie I: Více než 1000 obyvatel, překročen více než jeden imisní limit.

Kategorie II Více než 1000 obyvatel, překročen jeden imisní limit.

Kategorie III a Méně než 1000 obyvatel, překročeno více imisních limitů nebo jeden limit a mez tolerance.

Kategorie III b Méně než 1000 obyvatel, překročen jeden imisní limit.

V následující tabulce jsou uvedeny počty obyvatel v jednotlivých oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší v Královéhradeckém kraji na základě dat za poslední stanovený rok 2007.

Počty obyvatel v jednotlivých OZKO dle údajů za rok 2007

Stavební úřad	rok 2007	
	(% území SÚ)	počet obyvatel
Magistrát města Hradce Králové	7,4	6827
Městský úřad Chlumeck nad Cidlinou	0,8	43
Městský úřad Smiřice	1,4	43
Městský úřad Třebechovice pod Orebem	1,9	112
Městský úřad Česká Skalice	3,2	173
Městský úřad Jaroměř	4,1	525
Městský úřad Náchod	2,4	502
Městský úřad Nové Město nad Metují	1,1	110
Městský úřad Kostelec nad Orlicí	1,0	62
Cekem za kraj	0,8	8396

Z výše uvedeného vyplývá, že žádné město či obec na území Královéhradeckého kraje nespadá do „kategorie I“ – v žádném sídle není překročen více než jeden imisní limit.

Do „kategorie II“ spadá krajské město Hradec Králové, na jehož území dochází k překračování maximálního denního imisního limitu pro suspendované částice PM₁₀ na 7,4 % plochy vymezené působností stavebního úřadu a současně v této části území žije přes 6800 obyvatel, tj. více než 1000 ob. V městech a obcích na území Královéhradeckého kraje spadajících do „kategorie III b“ (obce mající méně než 1000 obyvatel, na jejichž území je překročen jeden imisní limit) žije dohromady 1570 obyvatel.

Z hlediska počtu exponovaných obyvatel oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší lze vydefinovat prioritní území, kam je třeba zaměřit opatření na zlepšení kvality ovzduší v tomto pořadí:

1. Hradec Králové
2. Jaroměř
3. Náchod
4. Česká Skalice
5. Třebechovice pod Orebem
6. Nové Město nad Metují
7. Kostelec nad Orlicí
8. Chlumeck nad Cidlinou
9. Smiřice

3.4 Celkové priority PZKO

Priorita 1: Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi PM₁₀

Zdůvodnění: Na území Královéhradeckého kraje je překračován platný imisní limit denní pro suspendované částice PM₁₀. V posledním zhodnoceném roce 2007 činila výměra OZKO vyhlášených na základě překračování imisního limitu maximálního denního pro PM₁₀ 0,8 % území kraje. V oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší na území kraje žije cca 8400 obyvatel.

Časová naléhavost: Krátkodobá

Lokalizace: výše jmenované OZKO na území kraje

Priorita 2: Omezení emisí oxidů dusíku a těkavých organických látek jakožto prekurzorů ozonu

Zdůvodnění: Na území Královéhradeckého kraje je překračován cílový imisní limit pro ozón na ochranu zdraví (tento limit na úrovni $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nesmí být překročen ve více než 25ti dnech za kalendářní rok, zprůměrováno za 3 kalendářní roky). V posledním zhodnoceném roce 2007 došlo k překročení hodnoty cílového imisního limitu pro ozón na 83,7 % plochy území kraje.

Časová naléhavost: Střednědobá

Lokalizace: omezení emisí prekurzorů ozonu se vztahuje na celé území kraje

4 Priority a popis opatření

Priorita 1: Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi PM₁₀

Imisní zátěž suspendovanými částicemi představuje z fyzikálního a chemického hlediska, spolu s troposférickým ozónem, nejsložitější problém kvality ovzduší. Důvodem je skutečnost, že vedle primárních emisí tuhých znečišťujících látek (dále jen TZL) ze zdrojů znečišťování ovzduší vznikají také sekundární částice z plynných prekurzorů (oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak). Sekundární částice se na celkové imisní zátěži podílejí v řádu desítek procent. Již samotné primární emise TZL jsou složitým problémem, protože vedle emisí z bodových zdrojů (zejména spalovací zařízení a spalovací motory) vzniká významná část emisí otěrem povrchů vozovek, pneumatik a brzdných systémů vozidel. Jednou vzniklé částice sedimentují a mohou být vlivem atmosférických dějů resuspendovány. Suspendované částice jsou značně heterogenní jak z hlediska velikosti, tak z hlediska chemického složení a velmi často obsahují těžké kovy či rizikové organické sloučeniny (PAH). Imisní limity jsou vyhlášeny pro částice velikostní frakce PM₁₀, za nejvíce zdravotně rizikové jsou však považovány částice frakce PM_{2,5} a menší. Z odhadů ČHMÚ vyplývá, že z celkových emisí TZL připadá cca 65 % na frakci PM₁₀ a cca 49 % na frakci PM_{2,5} (frakce jsou kumulativní).

Z analýzy emisí TZL na území Královéhradeckého kraje vyplývá, že:

- cca 44 % primárních emisí pochází z mobilních zdrojů znečišťování ovzduší, přičemž se z jedné třetiny jedná o přímé emise ze spalovacích motorů, ze dvou třetin o emise z otěrů
- cca 41 % primárních emisí pochází z malých zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO 3)

Na základě výše uvedených skutečností lze specifikovat tři hlavní opatření ke snížení imisní zátěže:

- Opatření 1.1: Snížení primárních emisí TZL
- Opatření 1.2: Omezení resuspenze emitovaných částic jejich odstraněním
- Opatření 1.3: Vymístění zdrojů emisí TZL mimo obydlené oblasti

Opatření 1.1: Snížení primárních emisí TZL

Časová naléhavost: Krátkodobá

Popis opatření:

Hlavními bodovými zdroji primárních emisí TZL jsou malé zdroje znečišťování ovzduší zařazené do kategorie REZZO 3 – vesměs lokální topeniště na pevná paliva. Více než pětina domácností v Královéhradeckém kraji využívala v roce 2007 pro vytápění uhlí (konkrétně 21,7 % domácností) a 4,9 % domácností používalo dřevo. **Přechod od vytápění domácností pevnými palivy na jinou formu** tak představuje významný potenciál snížení emisí TZL. Podíl domácností využívajících zemní plyn od roku 2005 meziročně velice mírně stoupá. Počet domácností využívajících uhlí klesl na území kraje v roce 2007 oproti roku 2005 o 725 domácností.

Snížení primárních emisí TZL lze docílit dále především **ekologizací vytápění**. V případě dominantního zdroje emisí, kterými jsou domácnosti spadající do kategorie REZZO 3, by mohl sehrát významnou roli program Ministerstva životního prostředí „Zelená úsporám“. Pozitivní vliv na kvalitu ovzduší by bylo jistě možné očekávat při co nejširším uplatnění dotací. V této souvislosti se jeví jako vhodné přehodnocení podmínek pro získání dotací. Na úrovni kraje se jedná o ekologizaci vytápění veřejných objektů v majetku měst a obcí.

Tam, kde je dosud domácnost vytápěna tuhými palivy a nepředpokládá se výstavba plynofikace je vhodné zaměřit podporu na automaticky řízené kotle (Princip spalování neumožňuje kotel provozovat v tzv. redukčním režimu, kdy dochází k nedokonalému spalování a k vývinu CO a dalších látek typu PAH apod.) Hlavní předností automaticky řízených kotlů je vysoká účinnost spalování uhlí v rozmezí 82 až 86 %, z toho vyplývající nižší náklady na vytápění objektu. Jiným typem jsou zplynovací pro zplynování dřeva nebo na uhlí a dřevo, dřeva, zemního plynu, extra LTO a pelet. Tyto kotle obdržely vzhledem k dobrým emisním výsledkům a vysoké účinnosti známku Ekologicky šetrný výrobek.

Nemalou roli ve snižování emisí produkovaných domácnostmi může sehrát práce s veřejností – informování veřejnosti má přispět zejména ke zlepšení situace v oblasti způsobů vytápění:

Plynofikace obcí, částí obcí či měst nebo podpora zavádění účinnějších spalovacích zařízení je jednoznačně hlavním prioritním opatřením ke snížení primárních emisí tuhých znečišťujících látek z malých zdrojů. Vzhledem k tomu, že malé zdroje emitují především nižších vrstvách nad terénem, lze předpokládat výrazný příspěvek ke snížení imisní zátěže.

Mezi hlavní nástroje má patřit vhodně zaměřená ekologická výchova a osvěta se zdůrazněním zdravotních rizik vyplývajících ze spalování uhlí a především ze spalování nestandardních paliv (odpadů) v lokálních topeništích.

Potenciál **snížení emisí z mobilních zdrojů** (vozidel a další mobilní techniky vybavené spalovacími motory) je omezen celkovými emisemi z těchto zdrojů, které v roce 2007 dosáhly cca 1,55 kt. Určitého snížení emisí lze dosáhnout **obměnou vozidlového parku ve veřejném sektoru**. Jednalo by se o autobusy městské hromadné dopravy nebo vozidla městských podniků služeb.

Omezení primárních emisí z plošných zdrojů je úzce spjat s dalším opatřením (omezení resuspenze). Zde připadá v úvahu **zpevnování povrchu komunikací a eliminace plošných zdrojů jejich zatravněním či zalesňováním**.

K určitému omezení jak primární prašnosti z provozu mobilních zdrojů, tak i prašnosti z otěrů vede **zvýšení plynulosti silničního provozu**. Ovlivnit lze dále mobilními zdroji znovuzvířené částice, jejichž množství je úměrné rychlosti jízdy, stavu vozovky atd.

K opatření 1.1 jsou z výše uvedených důvodů navrhována následující podopatření:

- 1.1.1: Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury
- 1.1.2: Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší
- 1.1.3: Ekologizace dopravy
- 1.1.4: Omezení prašnosti z plošných a bodových zdrojů
- 1.1.5: Zvýšení plynulosti silniční dopravy
- 1.1.6: Omezení prašnosti výsadbou izolační zeleně

Časová naléhavost: Krátkodobá v případě prioritních konkrétních akcí, Střednědobá v případě dalších konkrétních akcí.

Podopatření 1.1.1: Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- plynofikace dalších obcí nebo jejich částí
- plynofikace dalších domácností v již plynofikovaných obcích
- rozvoj stávajících sítí CZT
- budování nových systémů CZT

V rámci Operačního programu Životní prostředí lze čerpat finanční prostředky na programem podporované projekty kterými jsou:

- Nově budované rozvody tepla včetně centrálního zdroje.
- Rozšíření stávajících středotlakých plynovodů

Prioritní akce je vázána na prioritní území:

Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO): Zvýšené požadavky na připojení k CZT v rámci stavebního řízení, *(dle REZZO 3 : 1048 stávajících domácností z celkového počtu 38 885 v Hradci Králové – 2,7 % využívá jako zdroj vytápění uhlí)*

Další navrhované konkrétní akce jsou (v závorce vždy zdůvodnění):

- a) Jaroměř (kategorie IIIb, město s relativně vyšším počtem obyvatel v OZKO): Podpora rozvoje CZT, plynofikace domácností. *(dle REZZO 3 : 579 stávajících domácností z celkového počtu 4795 v Jaroměři – 12,1 % využívá jako zdroj vytápění uhlí)*
- b) Náchod (kategorie IIIb, město s relativně vyšším počtem obyvatel v OZKO): Podpora rozvoje CZT, plynofikace domácností. *(dle REZZO 3 : 782 stávajících domácností z celkového počtu 8348 v Náchodě – 9,4 % využívá jako zdroj vytápění uhlí).*

Podopatření 1.1.2: Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- ekologizace energetických zdrojů v majetku obcí – zateplování fasád, výměna oken a další opatření se zaměřením na energetické úspory, pořízení nízkoemisního spalovacího zdroje (např. kotle) nejlepší emisní třídy apod., obecně snížení energetické náročnosti budov
- podpora ekologizace dalších zdrojů emisí – v rámci operačního programu Životní prostředí lze čerpat finanční prostředky na programem podporované projekty kterými jsou:

- Rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW pro snížení emisí oxidu dusíku a prachových částic.
- Rekonstrukce nespalovacích zdrojů pro snížení nebo instalace dodatečných zařízení pro záchyt emisí oxidů dusíku nebo prachových částic vypouštěných do ovzduší.
- Pořízení nízkoemisního spalovacího zdroje (např. kotle) nejlepší emisní třídy.
- Nově budované rozvody tepla včetně centrálního zdroje.
- Rozšíření stávajících středotlakých plynovodů

Prioritní akce jsou vázány na prioritní území Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO).

Podopatření 1.1.3: Ekologizace dopravy

Nejméně příznivé emisní parametry tuhých znečišťujících látek mají vozy s dieselovým pohonem. U osobních vozidel je tudíž vhodné důsledně preferovat benzinová vozidla, popřípadě vozidla na alternativní

plynový pohon. U motorových vozidel městské hromadné dopravy je obecným doporučením pro snížení emisí tuhých látek využívání trolejbusů a vozidel na stlačený zemní plyn, nebo alespoň instalace koncových filtrů k vozidlům na dieselový pohon.

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- obměna vozidlového parku v majetku měst a obcí,
- obměna vozidlového parku městské hromadné dopravy – při každoročním nákupu nových autobusů upřednostňování moderních vozidel především na plynový pohon, rozšíření území pokrytého trolejemi – realizace uvažovaného rozšíření na Moravské Předměstí
- vybudování doprovodné infrastruktury pro ekologizaci vozidel MHD, např. plnírny plynu, měnírny pro trolejbusy apod.
- ekologizace stávajících vozidel městské hromadné dopravy – instalace filtru na tuhé částice na vozidla s dieselovým pohonem
- rozvoj sítě cyklostezek

Prioritní akce jsou vázány na prioritní území Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO).

Podopatření 1.1.4: Omezení prašnosti z plošných a bodových zdrojů

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- úprava (zpevnění) povrchu komunikací - úpravy a zkvalitnění povrchů komunikací,
- úprava ostatních prašných ploch, jejich eliminace zatravňováním, zalesňováním

Prioritní akce jsou vázány na prioritní území Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO).

Podopatření 1.1.5: Zvýšení plynulosti silniční dopravy

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- úpravy komunikací v intravilánech měst a obcí,
- organizační dopravní opatření – zlepšení průjezdnosti v intravilánu obcí (systémy řízení dopravy, výstavba kruhových objezdů...),

Prioritní akce jsou vázány na prioritní území Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO).

Podopatření 1.1.6: Omezení prašnosti cílenou výsadbou zeleně

Pro omezování prašnosti má velký význam vegetační kryt, který nejen omezuje zvíření prachových částic do ovzduší, ale především zachycuje prachové částice, které jsou již v ovzduší rozptýleny. V okolí zvláště významných zdrojů prašnosti jako jsou silnice, parkoviště, lomy, skládky apod. je proto možné rozptýlit suspendovaných částic omezit výsadbou vegetace se zastoupením rostlinných druhů s vysokou schopností zachycovat na svém povrchu prachové částice. Pro omezení prašnosti je optimální vertikálně zapojený a hloubkově členěný porost smíšených dřevin (se stromy a keři o různé výšce), který lze doplnit dalšími formami výsadby (např. popínavá zeleň).

Z hlediska výběru prioritních lokalit pro vegetační úpravy lze doporučit zejména okolí nejvíce dopravně zatížených ulic v hustě osídlených oblastech, následně je možné se zaměřit i na komunikace s menší intenzitou dopravy a další zdroje prašnosti z dopravy (jako jsou např. parkoviště).

Zvyšování podílu zeleně ve městě prašnost zásadně omezuje a je tudíž žádoucí zejména v oblastech husté obytné zástavby.

Opatření 1.2: Omezení resuspenze emitovaných částic jejich odstraněním

Časová naléhavost: Krátkodobá

Popis opatření:

Částice pocházející z primárních emisí, sekundární částice vzniklé chemickými reakcemi v ovzduší i resuspendované částice sedimentují a mohou být vlivem atmosférických dějů opět resuspendovány. Znovuzvířené částice tak představují významný podíl v imisích. Významně omezit resuspenzi částic lze odstraněním částic sedimentovaných.

K opatření 1.2 jsou z výše uvedených důvodů navrhována následující podopatření:

1.2.1: čištění povrchu komunikací – opatření zahrnuje jednak pravidelné čištění, jednak důkladné vyčištění posypového materiálu po zimní sezóně.

1.2.2: odstraňování prašnosti v areálech a jejich okolí - zpevňování a čištění povrchů v areálech, ozelenění nebezpečných ploch

Prioritní akce je vázána na prioritní území:

Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO): pořízení techniky k údržbě a čištění veřejných komunikací (odstranění sedimentovaných částic).

Opatření 1.3: Vymístění zdrojů emisí TZL mimo obydlené oblasti

Časová naléhavost: Krátkodobá

Popis opatření:

Imisní dopad emisí tuhých znečišťujících látek z mobilních zdrojů je vyšší než by odpovídalo jejich podílu na celkových emisích. Kromě toho, že se jedná o emise v „dýchací“ výšce atmosféry, jde především o to, že částice emitované ve výfukových plynech ze spalovacích motorů spadají do zvláště rizikové velikostní frakce PM_{2,5}.

Jedná se o dva samostatné problémy – průchod tranzitní dopravy městy a obcemi a vlastní vnitroměstskou dopravu.

K tomuto opatření jsou navrhována tato podopatření:

- 1.3.1. budování obchvatů měst a obcí - toto podopatření navíc přispívá ke zvýšení plynulosti provozu
- 1.3.2. omezení automobilové dopravy v centrech měst - omezení až úplný zákaz vjezdu do center měst,
- 1.3.3. podpora rozvoje městské hromadné dopravy včetně integrované dopravy.

Podopatření 1.3.1 Budování obchvatů měst a obcí

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující projekty:

- Silnice I/33 Náchod – obchvat, I/14 Vysokov – Vrchoviny

Silnice I/33 prochází intravilánem města Náchod, kde vytváří dopravní kongesce. Navržená přeložka odvede především tranzitní dopravu. Při přeložce silnice I/14 v úseku Vysokov–Vrchoviny, která je součástí obchvatu Náchodu, dojde k úpravě nevyhovujících směrových a výškových poměrů. V současné době probíhá inženýrská činnost pro vydání územního rozhodnutí (ÚR), tedy projednávání dokumentace pro územní rozhodnutí dle platné legislativy. Vydání ÚR se očekává v polovině roku 2009.

- Silnice I/33 Jaroměř – přeložka

Silnice I/33 prochází intravilánem města Jaroměř. Navržená přeložka odvede především tranzitní dopravu.

V současné době je zpracována dokumentace pro územní řízení, získání územního rozhodnutí se předpokládá 06/2010, s realizací stavby lze počítat v horizontu 3 let. Realizace stavby však bude mít návaznost na realizaci dálnice D11 do Jaroměře. Dálnice vytvoří západní obchvat, přeložka severní.

- Silnice I/14 Nové Město nad Metují – přeložka

Projektovanou přeložkou silnice I/14 Nové Město nad Metují dojde především k odvedení tranzitní dopravy ze stávající objízdné trasy po silnicích II. a III. třídy, které nevyhovují svými parametry. Nejvýraznější závadou stávající silnice I/14 je její přímý průtah historickým jádrem Nového Města nad Metují. V současné době probíhá na Městském úřadě v Novém Městě nad Metují územní řízení (žádost o vydání územního rozhodnutí byla podána 28. 7. 2008). Dne 18. 9. 2008 a opakovaně 30. 10. 2008 proběhlo veřejné ústní jednání. Vydání územního rozhodnutí se očekává v polovině roku 2009. Lze očekávat následné odvolání vlastníků dotčených pozemků.

- Silnice I/19 Doudleby nad Orlicí - obchvat

Stávající trasa silnice I/11 prochází intravilánem obce Doudleby nad Orlicí s prudkým stoupáním a klesáním, nepřehlednými křižovatkami a mnoha vjezdy do objektů. Stavba přeložky silnice I/11 Doudleby nad Orlicí – obchvat řeší především tuto nevyhovující dopravní situaci uvnitř obce a převádí tranzitní dopravu mimo její území. V současné době je vydáno pravomocné územní rozhodnutí a vypracovaná dokumentace pro stavební povolení (DSP). V letošním roce bude zahájena inženýrská činnost pro získání stavebních povolení. Zahájení stavby se předpokládá v dubnu roku 2011 a uvedení do provozu v říjnu roku 2012.

- Silnice I/16 Nová Paka - obchvat

Stávající průtah silnice I/16 přes Novou Paku nevyhovuje směrově ani výškově a ani počtem a tvarem křižovatek pro silnici I. třídy. Uvažovaný obchvat města Nová Paka by měl tyto problémy řešit, a to v úseku Kumburský Újezd–Vidochoch. V současnosti se předpokládá vypsání výběrového řízení na zpracovatele dokumentace pro stavební povolení, následovat bude vlastní zpracování dokumentace pro stavební povolení – asi 1 rok. Dále budou probíhat výkupy pozemků. Doba výstavby obchvatu bude přibližně 3 roky. Předpokládané uvedení stavby do provozu je v roce 2013

- Silnice I/14 Vamberk – jižní přeložka, 3. stavba

Stavba „I/14 Vamberk – jižní přeložka, 3. stavba“ je poslední ze souboru staveb, jejímž cílem je radikálně vyloučit tranzitní dopravu z města Vamberka. Tato 1700 metrů dlouhá přeložka vyloučí tranzitní dopravu mezi Náchodem a Ústím nad Orlicí z centra města. Na stavbu byla vydána stavební povolení. Stavba byla předána zhotoviteli 11. března 2009. Předpokládané uvedení stavby do provozu je ve dvanáctém měsíci roku 2010.

- Silnice I/32 Jičíněves - přeložka

Hlavním účelem stavby je převedení silničního provozu mimo zástavbu obce a vyloučení dvou úrovněvých přejezdů železniční tratě. Stávající trasa silnice I/32 totiž prochází centrální částí obce Jičíněves v úseku s oboustrannou občanskou zástavbou. Na předmětnou stavbu je zpracována projektová dokumentace ve stupni DSP (dokumentace pro stavební povolení). V současné době probíhají výkupy pozemků a inženýrská činnost spojená s vydáním stavebního povolení. Předpokládané uvedení stavby do provozu je v jedenáctém měsíci roku 2011.

Podopatření 1.3.2 Omezení automobilové dopravy v centrech měst

V rámci tohoto podopatření lze podporovat následující aktivity:

- plný zákaz vjezdu,
- selektivní zákaz vjezdu
- rychlostní omezení
- rozvoj sítě cyklostezek

Prioritní akce je vázána na prioritní území: Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO).

Podopatření 1.3.3 Rozvoj městské hromadné dopravy

V rámci tohoto podopatření lze podporovat rozšíření území pokrytého trolejemi

Prioritní akce jsou vázány na prioritní území Hradec Králové (kategorie II – cca 6 800 obyvatel žijících v OZKO): realizace uvažovaného rozšíření trolejí na Moravské Předměstí

Priorita 2: Snížení emisí prekurzorů přízemního ozonu – oxidů dusíku a VOC

Ke snížení emisí oxidů dusíku jsou navrhována 2 základní opatření:

- 2.1: Podpora úspor a využívání energie včetně některých obnovitelných zdrojů,
- 2.2: Omezování emisí oxidů dusíku z dopravy.

Ke snížení emisí VOC jsou navrhována 2 základní opatření (popis opatření viz výše):

- 2.3: Přímá a nepřímá podpora užívání vodou ředitelných nátěrových hmot,

K opatření 2.1 jsou navrhována tato podopatření:

- 2.1.1: Zlepšení tepelných izolací veřejných budov,
- 2.1.2: Zlepšení regulace vytápění veřejných budov,
- 2.1.3: Užívání úsporných svítidel ve veřejných budovách,
- 2.1.4: Omezení ztrát v rozvodech tepla,
- 2.1.5: Podpora „nespalovacích“ obnovitelných/alternativních zdrojů energie : aplikace především slunečních kolektorů a tepelných čerpadel, případné využití malých vodních elektráren, větrných elektráren,

Vzhledem k tomu, že dominantním zdrojem emisí oxidů dusíku jsou zdroje REZZO 4 a na emisích těkavých organických látek se nejvíce podílí zdroje REZZO 3, většina opatření navrhovaných v rámci priority 1 (snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi PM₁₀, jejichž dominantními zdroji jsou také zdroje REZZO 3 a 4) je také opatřeními pro priority 2. Jedná se konkrétně o výše popsaná podopatření:

- 1.1.1: Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury
- 1.1.2: Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší
- 1.1.3: Ekologizace dopravy
- 1.1.5: Zvýšení plynulosti silniční dopravy
- 1.3.1: Budování obchvatů měst a obcí
- 1.3.2: Omezení automobilové dopravy v centrech měst
- 1.3.3: Podpora rozvoje městské hromadné dopravy včetně integrované dopravy.

Průřezová opatření

Jako průřezové opatření se obecně uvažuje zlepšování monitoringu kvality ovzduší. Tato opatření nepřispějí přímo ke zlepšení kvality ovzduší, přispějí však k možnosti sledování vývoje imisní situace nebo jinak podpoří podporu plnění stanovených cílů a priorit. Podle informací ČHMÚ hustota měřicích sítí odpovídá požadavkům platné legislativy (nařízení vlády č. 597/2006 Sb.) a neuvažuje se o zřízení nových měřicích stanic v kraji.

Technická pomoc

V rámci technické pomoci lze podpořit následující opatření:

- příprava projektů (a jejich hodnocení),
- příprava žádostí o podporu ze SFŽP a evropských fondů,
- podpora implementačních nákladů (monitoring, audit, ex ante a ex post hodnocení, atd).
- semináře k identifikaci a přípravě projektů a způsobům financování

5 Hodnocení konkrétních akcí v rámci jednotlivých priorit

Kriteria pro výběr projektů k přímé podpoře z prostředků kraje či měst a obcí a nebo pro předvýběr projektů doporučených k podpoře z tuzemských či „evropských“ podpůrných programů jsou stanovena takto v případě imisních priorit (PM_{10} a dále O_3) stanovených v Královéhradeckém kraji:

- počet dotčených obyvatel
- jednotkové náklady na získaný efekt
- místní specifikum
- řešení více než jedné priority programu
- žádoucí vedlejší efekt

V rámci priority 1 Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi PM_{10} je třeba jednotlivá opatření realizovat přednostně v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší. Pořadí těchto devíti lokalit je dáno počtem obyvatel žijících v OZKO:

- Hradec Králové (6827 ob.)
- Jaroměř (525 ob.)
- Náchod (502 ob.)
- Česká Skalice (173 ob.)
- Třebechovice pod Orebem (112 ob.)
- Nové Město nad Metují (110 ob.)
- Kostelec nad Orlicí (62 ob.)
- Chlumeck nad Cidlinou (43 ob.)
- Smiřice (43 ob.)

Jednotkové náklady na získaný efekt – rozdílné pro každý projekt, míra disponibilních prostředků

Místní specifika (stupeň plynofikace, neúměrné náklady na plynofikaci vzdálených lokalit atp.)

Řešení více než jedné priority programu – opatření na snížení imisní zátěže částicemi PM_{10} zaměřená na snížení emisí tuhých znečišťujících látek řeší i snížení emisí oxidů dusíku a těkavých organických látek jakožto prekurzorů ozonu vzhledem ke společným dominantním zdrojům těchto látek, kterými jsou zdroje REZZO 3 a 4.

Žádoucí vedlejší efekt – například snížení emisí oxidu uhličitého

Na základě zvážení těchto kritérií lze v rámci tohoto programu vytipovat opatření, která lze umístit na přední místo:

Podopatření 1.2.1 Čištění povrchu komunikací včetně pořízení nesilniční techniky v rámci opatření 1.2 Omezení resuspenze emitovaných částic jejich odstraněním. Toto podopatření zahrnuje jednak pravidelné čištění, jednak důkladné vyčištění po zimní sezóně. Realizaci podopatření vázat na prioritní území daná oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší (výše jmenovaných devět lokalit).

Podopatření 1.1.6 Omezení prašnosti cílenou výsadbou zeleně. Toto podopatření zahrnuje jednak výsadbu izolační zeleně zejména u obytné zástavby v blízkosti zdrojů emisí TZL (komunikace, parkoviště...), ale také ozelenění nezpevněných ploch. Realizaci podopatření vázat na prioritní území daná oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší (výše jmenovaných devět lokalit).

Podopatření 1.2.2 Odstraňování prašnosti plošných zdrojů emisí v rámci opatření 1.2 Omezení resuspenze emitovaných částic jejich odstraněním. Toto podopatření zahrnuje jednak zpevnování a čištění ploch, ale také ozelenění nezpevněných ploch, opravy komunikací. Realizaci podopatření vázat na prioritní území daná oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší (výše jmenovaných devět lokalit).

Podopatření 1.3.3 Podpora rozvoje městské hromadné dopravy včetně její ekologizace řešené v rámci **podopatření 1.1.3 Ekologizace dopravy** - Tato podopatření zahrnují:

- rozšíření trolejového pokrytí města Hradce Králové (Moravské Předměstí),
- obměna vozového parku městské hromadné dopravy (při každoročním nákupu nových autobusů upřednostnění moderních vozů na plynový pohon)
- instalace filtrů na tuhé částice na vozidla s dieselových pohonem

Realizaci podopatření vázat především na Hradec Králové jakožto jediné prioritní město spadající do kategorie II – překročen jeden imisní limit, více než 1000 obyvatel v oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší.

Podopatření 1.1.5 Zvýšení plynulosti silničního dopravy v rámci opatření 1.1 Snížení primárních emisí TZL, **podopatření 1.3.2 Omezení automobilové dopravy v centrech měst** a **podopatření 1.3.1 Budování obchvatů měst a obcí** v rámci opatření 1.3 Vymístění zdrojů emisí TZL mimo obydlené oblasti. Tato opatření zaměřená na dopravní zdroje vyplývají z vysokého podílu zdrojů REZZO 4 na úrovni 44 % z celkových primárních emisí podpořené navíc ještě vyšším podílem na imisích suspendovaných částic PM₁₀. S ohledem na prioritní území v kraji se jedná především o realizaci dálnice D11 do Jaroměře a s ní související obchvat města Jaroměře, o přeložku silnice I/33, která odvede z Náchoda především tranzitní dopravu, obdobně o přeložku silnice I/14 v Novém Městě nad Metují.

Podopatření 1.1.1 Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury v rámci opatření 1.1 Snížení primárních emisí TZL. S přihlédnutím ke zdrojové struktuře emisí tuhých znečišťujících látek (podíl zdrojů REZZO 3 na úrovni 41 % z celkových primárních emisí) a k technickým možnostem řešení lze největší a poměrně rychlý efekt očekávat především od ekologizace způsobu vytápění domácností. V této souvislosti by mělo zásadní pozitivní vliv systémové opatření zakotvené v programu Ministerstva životního prostředí „Zelená úsporám“ zaměřené na úspory energie a využití obnovitelných zdrojů energie v rodinných a bytových domech. Reálný pozitivní vliv na kvalitu ovzduší by bylo jistě možné očekávat při

co nejširším uplatnění dotací. V této souvislosti se jeví jako vhodné přehodnocení podmínek pro získání dotací.

6 Finanční rámec

Indikativní rozdělení reálně nebo potenciálně disponibilních prostředků je stanoveno takto:

Priorita 1:	75 %
Priorita 2:	15 %
Průřezová opatření:	0 %
Technická pomoc:	10 %

V případě, že projekt / aktivita v rámci priority 2 vyvolá významný vedlejší efekt související s prioritou 1 (tedy snížení emisí tuhých látek nebo snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi), může být částečně započítán do priority 1.

Vztah podopatření Programového dodatku k operačním programům

Operační program Životní prostředí nabízí v letech 2007 - 2013 z evropských fondů (konkrétně Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj) přes 5 miliard euro. Objemem financí - 18,4 % všech prostředků určených z fondů EU pro ČR - se jedná o druhý největší český operační program.

Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje.

Prioritní osa 2 - Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Podporuje projekty, které jsou zaměřeny na zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití nových, šetrných způsobů výroby energie včetně obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor.

Kdo může žádat o dotaci

O dotaci mohou zažádat zejména obce a města, příspěvkové organizace obcí a měst, státní organizace, organizace a subjekty vlastněné obcemi, neziskové organizace a podnikatelské subjekty.

Výše podpory: Dotace do výše 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Minimální způsobilé výdaje na projekt jsou stanoveny ve výši 0,5 milionu korun.

Podporované oblasti

Oblast podpory 2.1 - Zlepšení kvality ovzduší.

Oblast podpory 2.2 - Omezování emisí.

Typy podporovaných projektů

Zlepšení kvality ovzduší

- Pořízení nízkoemisního spalovacího zdroje (např. kotle) nejlepší emisní třídy.
- Nově budované rozvody tepla včetně centrálního zdroje.
- Rozšíření stávajících středotlakých plynovodů.

Omezování prašnosti

- Výsadba a regenerace izolační zeleně oddělující obytnou zástavbu od průmyslových staveb či komerčních areálů nebo frekventovaných dopravních koridorů.

Omezování emisí

- Rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW pro snížení emisí oxidu dusíku a prachových částic.
- Rekonstrukce nespalovacích zdrojů pro snížení nebo instalace dodatečných zařízení pro záchyt emisí oxidů dusíku nebo prachových částic vypouštěných do ovzduší.

- Opatření vedoucí ke snížení emisí čpavku a těkavých organických látek do ovzduší.

Podrobné informace pro zájemce o dotace naleznete v Implementačním dokumentu OPŽP, v Příručce pro žadatele, ve Směrnici MŽP o předkládání žádostí a poskytování podpory a v Závazných pokynech pro žadatele. Všechny dokumenty jsou k dispozici na webových stránkách OPŽP (www.opzp.cz).

Zelená úsporám

Cílem programu Zelená úsporám je zajistit realizaci opatření vedoucích k úsporám energie a využití obnovitelných zdrojů energie v rodinných a bytových domech. Jsou podporovány pouze akce realizované na území České republiky a ukončené po vyhlášení programu.

Program Zelená úsporám je zaměřen na podporu instalací pro vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie, ale také investic do energetických úspor při rekonstrukcích i v novostavbách. V programu bude podporováno kvalitní zateplování rodinných domů a nepanelových bytových domů, náhrada neekologického vytápění za nízkoemisní kotle na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalace těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb a také nová výstavba v pasivním energetickém standardu.

Česká republika získala na tento program finanční prostředky prodejem tzv. emisních kreditů Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů. Celková očekávaná alokace programu je až 25 miliard korun.

Podpora v rámci programu Zelená úsporám je nastavena tak, aby prostředky mohly být čerpány v průběhu celého období od vyhlášení programu do 31. prosince 2012. Žádosti o podporu budou přijímány do 30. června 2012 nebo do vyčerpání finančních prostředků programu. O dotaci lze žádat jak před realizací opatření, tak po ní, nebude však možné žádat o podporu opatření dokončených před vyhlášením programu. Podporu je možné poskytnout na zařízení instalovaná v obytných domech, nikoli např. v objektech určených k individuální rekreaci nebo průmyslových objektech, a to ani v případě, že zde má žadatel trvalé bydliště.

Základní členění Programu

Program je členěn do tří základních oblastí podpory:

A. Úspora energie na vytápění

A.1. Komplexní zateplení obálky budovy vedoucí k dosažení nízkoenergetického standardu

A.2. Kvalitní zateplení vybraných částí obytných domů (dílčí zateplení)

B. Podpora novostaveb v pasivním energetickém standardu

C. Využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody

C.1. Výměna zdrojů na tuhá a kapalná fosilní paliva nebo elektrického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla

C.2. Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do novostaveb

C.3. Instalace solárně-termických kolektorů

D. Dotační bonus za vybrané kombinace opatření - některé kombinace opatření jsou zvýhodněny dotačním bonusem (pouze při současném podání žádosti a maximálně jednou pro daný objekt i při využití více z uvedených kombinací)

Kdo může žádat o dotaci

Oprávněnými žadateli o podporu jsou vlastníci a stavebníci rodinných a bytových domů, které podléhají daňové povinnosti podle zákona č. 338/1992 Sb., tedy:

- fyzické osoby (podporované opatření je určeno pouze pro domácnosti),
- společenství vlastníků bytových jednotek,
- bytová družstva,
- města a obce (včetně městských částí),
- podnikatelské subjekty,
- případně další právnické osoby.

Žádosti se podávají písemně na určeném formuláři, který získáte na krajských pracovištích SFŽP a na pobočkách pověřených bank (odkaz na seznam bank bude uveden na přelomu dubna a května). Příjem žádostí a administraci budou zajišťovat dvě skupiny subjektů:

- Krajská pracoviště Státního fondu životního prostředí ČR - podpora u bytových domů
- Pobočky pověřených bankovních institucí - banky, které žádost administrují, současně nabízejí poskytnutí úvěru na pokrytí zbývajících částí investice

Oblast A: Úspora energie na vytápění

První jsou opatření, která uspoří energii na vytápění. Sem spadá zateplení budov, přičemž podle aktuálních možností žadatele může jít o zateplení komplexní či pouze částečné (dílčí).

V případě dílčího zateplení budovy je nutné, aby žadatel realizoval alespoň tři opatření předepsaná v dokumentu Příručka pro žadatele o podporu. Pokud společně se zateplením provede i výměnu zdroje vytápění, snižuje se povinné penzum předepsaných opatření na dvě (v tomto případě je však přidělená dotace nižší). Nezbytné také je snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění alespoň o 20 %.

U komplexního zateplení musí investor snížit měrnou roční potřebu tepla na vytápění alespoň o 40 % a zároveň dosáhnout hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění nejvýše 70 kWh/m² u rodinných domů a nejvýše 55 kWh/m² u bytových domů. Pokud se podaří dosáhnout ještě nižších hodnot, a sice 40 kWh/m² resp. 30 kWh/m², bude přidělená dotace vyšší.

Oblast B: Podpora novostaveb v pasivním energetickém standardu

Druhou oblastí je nová výstavba v pasivním energetickém standardu, podpora v této oblasti se vztahuje na stavby zkolaudované po 1. dubnu 2009. Základním kritériem takového standardu je dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění nejvýše 20 kWh/m² podlahové plochy u rodinných domů a 15 kWh/m² podlahové plochy u bytových domů. Tyto a další technologické požadavky se budou prokazovat na základě předepsaných norem a pod dohledem pověřených odborníků.

Oblast C: Využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody

Poslední oblast zahrnuje opatření využívající obnovitelné zdroje energie pro vytápění a přípravu teplé vody. Technologická realizace opatření musí splňovat podmínky předepsané v Příručce. Na rozdíl od oblasti A a B mohou v oblasti C žádat i majitelé bytových domů postavené v jedné z typizovaných panelových technologií.

Podpory se může dočkat žadatel, který se rozhodne vyměnit neekologický zdroj vytápění na tuhá, nebo kapalná fosilní paliva nebo elektrické vytápění za některý z podporovaných nízkoemisních zdrojů vytápění - kotel na biomasu či účinná tepelná čerpadla. V případě novostaveb může žadatel získat dotaci na instalaci některého z těchto zdrojů.

Dotace v této oblasti jsou připraveny i pro investice spojené s instalací solárně-termických kolektorů na rodinné a bytové domy. Kolektory musí splňovat předepsaný účel - přípravu teplé vody nebo kombinaci přípravy teplé vody a přitápění.

Dotační bonus

Provede-li žadatel vybranou kombinaci opatření, má nárok na tzv. dotační bonus. Kombinace, na které se dotační bonus vztahuje, jsou uvedeny v Příručce. Podmínkou pro získání dotačního bonusu je současné podání žádostí na jednotlivá opatření.

7 Odhad nákladů

Podrobné ekonomické vyhodnocení souboru konkrétních akcí zařazených do návrhu Programového dodatku nemůže být provedeno, a to z následujících důvodů:

- potřebné údaje nejsou velmi často k dispozici,
- řada konkrétních akcí je formulována velmi obecně (obecná podpora CZT či obnovitelných zdrojů energie),
- řada konkrétních akcí je takového charakteru, že mohou být realizovány v rozsahu disponibilních prostředků.

Podopatření programového dodatku	Odhad nákladů (Kč)
1.1.1: Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury	stamiliony
1.1.2: Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší	desítky milionů
1.1.3: Ekologizace dopravy	nelze specifikovat
1.1.4: Omezení prašnosti z plošných a liniových zdrojů	desítky až stovky milionů
1.1.5: Zvýšení plynulosti silniční dopravy	stovky milionů
1.2.1: Čištění povrchu komunikací	jednotky až desítky milionů korun
1.2.2: Odstraňování prašnosti v areálech a jejich okolí	jednotky milionů
1.3.1: Budování silničních obchvatů měst a obcí	stamiliony korun
1.3.2: Omezení automobilové dopravy v centrech měst	beznákladové
1.3.3: Podpora rozvoje městské hromadné dopravy	nelze specifikovat
2.1.1: Zlepšení tepelných izolací veřejných budov	jednotky milionů
2.1.2: Zlepšení regulace vytápění veřejných budov	jednotky milionů
2.1.3: Užívání úsporných svítidel a spotřebičů ve veřejných budovách	jednotky milionů
2.1.4: Omezení ztrát v rozvodech tepla	desítky milionů
2.1.5: Podpora „nespalovacích“ obnovitelných / alternativních zdrojů	jednotky milionů
3.1.1: Podpora co nejširší aplikace vodou ředitelných nátěrových hmot ve veřejném sektoru	beznákladové

8 Rámec pro financování

Z Programového dodatku vyplynou konkrétní akce, pro které je třeba identifikovat finanční zdroje. Pro ty akce, pro které neexistuje finanční zdroj, je třeba tento zdroj vytvořit.

Vztah podopatření Programového dodatku a Operačního programu Životní prostředí

Podopatření programového dodatku	Oblast intervence OPŽP
1.1.1: Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.1.2: Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší	2.1 zlepšení kvality ovzduší 2.2 omezování emisí
1.1.3: Ekologizace dopravy	2.2 omezování emisí
1.1.4: Omezení prašnosti z plošných a liniových zdrojů	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.1.5: Zvýšení plynulosti silniční dopravy	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.2.1: Čištění povrchu komunikací	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.2.2: Odstraňování prašnosti v areálech a jejich okolí	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.3.1: Budování silničních obchvatů měst a obcí	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.3.2: Omezení automobilové dopravy v centrech měst	2.1 zlepšení kvality ovzduší
1.3.3: Podpora rozvoje městské hromadné dopravy	2.1 zlepšení kvality ovzduší
2.1.1: Zlepšení tepelných izolací veřejných budov	2.2 omezování emisí
2.1.2: Zlepšení regulace vytápění veřejných budov	2.2 omezování emisí
2.1.3: Užívání úsporných svitidel a spotřebičů ve veřejných budovách	2.2 omezování emisí
2.1.4: Omezení ztrát v rozvodech tepla	2.2 omezování emisí
2.1.5: Podpora „nespalovacích“ obnovitelných / alternativních zdrojů	2.2 omezování emisí
3.1.1: Podpora co nejširší aplikace vodou ředitelných nátěrových hmot ve veřejném sektoru	2.2 omezování emisí

9 Řízení programu pro zlepšení kvality ovzduší

Programový dodatek bude schválen Radou kraje a vyhlášen nařízením kraje.

Programový dodatek je jedním z podpůrných mechanismů pro realizaci programu ke zlepšení kvality ovzduší. Programový dodatek respektuje mechanismus řízení kvality ovzduší v dané zóně/aglomeraci. Doporučujeme priority stanovené v rámci Programového dodatku uplatnit při přípravě Regionálního operačního programu (ROP) Královéhradeckého kraje.

Realizace Programu ke zlepšení kvality ovzduší na území zóny „Královéhradecký kraj“ může/bude probíhat jednak přímo, jednak nepřímo:

1. Přímá realizace se týká:

využití technické pomoci v rámci OPŽP,
finanční podpory konkrétních akcí/projektů z prostředků kraje,
vyhledávání (vytváření) projektů.

2. Nepřímá realizace zahrnuje následující:

doporučení k žádosti o podporu z fondů EU - OPŽP Priorita 2,
doporučení kraje k žádosti podporu ze Státního fondu životního prostředí ČR, doporučení kraje k žádosti o podporu ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

Plnění programového dodatku bude monitorováno a hodnoceno na základě indikátorů, jejichž návrh bude nedílnou součástí dodatku. Struktura indikátorů bude odpovídat vertikální hierarchii matice logických rámců a bude zahrnovat:

- indikátory dopadů
- indikátory výsledků
- indikátory výstupů
- indikátory vstupů

10 Aktualizace programového dodatku

Aktualizace Programového dodatku bude prováděna nejdéle jednou za 3 roky (v souladu se zákonem o ochraně ovzduší) v návaznosti na aktualizované vyhlášení OZKO a na výsledky roční emisní inventury. Podle dosavadních zkušeností je vhodným termínem první čtvrtletí roku následujícího po vyhlášení aktuálních OZKO.

Dále bude probíhat každoroční vyhodnocení implementace PZKO a nově vymezených OZKO a v případě potřeby bude PZKO kompletně aktualizován.

11 Publicita a osvěta

PZKO je vhodnou formou publikován a zveřejněn.

Aktivní osvěta směrem ke vtažení klíčových zájmových skupin do účasti na realizaci je součástí programového dodatku. Každá osvětová aktivita by měla být zaměřena na vybrané cílové skupiny s jasně definovaným klíčovým sdělením. Možné formy osvěty jsou informační kampaně v tisku, regionální televizi či rádiu, besedy či setkání s občany, letáky atp.

12 Zajištění výměny dat

Základní komunikační linkou je vztah s OOO MŽP a ČHMÚ, který každoročně aktualizuje informace, navržené jako indikátory PZKO.

TEBODIN
Consultants & Engineers

Tebodin Czech Republic, s.r.o.

Číslo dokumentu: 5850-900-1/2-BX-01

Revize: 0

Datum: červen 2009

Strana: 23 z 23
